

Izhaja trikrat na teden v šestih izdanih, in sicer: vsak torek, četrtek in soboto, zjutranje izdaje opoldne, večerno izdaje pa ob 3. uri popoldne, in stane z uredniškimi izrednimi prilogi ter s „Kazipotom“ ob novem letu vred po pošti, prejema ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto 13 K 20 h, ali gl. 6-60
pol leta 6 „ 60 „ 3-30
četrť leta 3 „ 40 „ 1-70
Posamične številke stanejo 10 vin.

Naročnino sprejema upravništvo v Gosposki ulici št. 9 v Gorici v „Goriški tiskarni“ A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 9. do 12. ure. Na naročila brez doposlane naročnine se ne oziramo.

„PRIMOREC“ izhaja neodvisno od „Soče“ vsak petek in stane vse leto 3 K 20 h ali gl. 1-60.

„Soča“ in „Primorec“ se prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz v Solski ulici in Jellersitz v Nunki ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma in Pipan v ulici Ponte della Fabbra.

SOČA

(Večerno izdanje).

Uredništvo
se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadst. Z urednikom je mogoče govoriti vsaki dan od 8. do 12. dopoldne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dop. Upravništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 9.
Dopisi naj se pošiljajo le uredništvu.
Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravništvu.
Neplačanih pisem ne sprejema ne uredništvo ne upravništvo.

Oglasi in posilnice
se računajo po petih vrstah, če tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. — Večje črke po prostoru.
Naročnino in oglase je plačati loco Gorice.

„Goriška tiskarna“ A. Gabršček tiska in zalaga razen „Soče“ in „Primorca“ še „Slovensko knjiščko“, katere izhaja mesečno v snopiščih obsežnih 5 do 6 pol ter stane vsakeletno 1 gl. 80 kr. — Oglasi v „Slov. knjiščki“ se računajo po 20 kr. petih vrstah.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

Bog in narod!

„Gor. tiskarna“ A. Gabršček (odgov. Iv. Meljavec) tiska in zal.

„Tiho delovanje“ — slepilo.

IV.

Vipavska železnica! Koliko se je že pisalo in govorilo o njej, ali vendar še ne teče!

„Gorica“ je uvrstila vprašanje o Vipavski železnici med »pozitivne vspehe« — »tihega delovanja« na drugo mesto takoj za šolskim zalogom. Predobro je znana našim p. n. čitateljem dosedanja zgodovina Vipavske železnice, javno mnenje je dobilo tudi pravi pojem o njej in o vsem, kar stoji ž njo v zvezi, čeprav so se trudili »politični slepiči« alias »narodni voditelji«, da bi krivdo, da še sedaj ni Vipavske železnice, odvrnili od sebe ter jo naprtili po njih stari navadi na ledja dr. Tume, kateremu naprtavajo sploh vse svoje nevspehe, vspehe njegove pa prištevajo samim sebi. Zato ne bomo tu razvijali z nova razvitka vprašanja o tej železnici do današnjega dne, saj je »Soča« prednjačila v borbi za njo, marveč oglejmo si le, kaj pravi vedno resnico govoreča »Gorica« o njej kot svojem »pozitivnem vspehu«!

Pravi, da je res, da je bila svota 200.000 K za to železnico od deželnega zbora že dovoljena in da je manjkala dobra volja od strani laške večine v deželnem odboru, ima se li izplačati ona svota ali ne. Dalje meni, da pri sedanjih razmerah v deželi ni bilo sile, ki bi bila primorala označeno večino v to, da bi se ona svota istinito izplačala. Torej »Gorica« priznava, da je bila gori omenjena svota že dovoljena, da pa so nagajali le Lahi. Če so le Lahi nagajali, da ni prišlo do posojila, ker so oni znali preprečiti isto, akoprav je formalno prosil dež. odbor za tistih 200.000 K, čemu vendar se pa spodtikate potem nad dr. Tumo? S tem, da je izpovedala »Gorica«, da le Lahi so preprečili posojilo za Vipavsko železnico, priznava sama, da vse tisto,

kar je pisala o dr. Tumigledé na vprašanje o Vipavski železnici, je ostudna izmišljotina, nesramna laž, kateri namen je bil: dr. Tumo na nelep način očrniti pred svetom ter odvrniti od »narodnega vodstva« krivdo na nevspehih na Tumov hrbet. Z gorenjimi besedami so grdo izdali sami sebe, in vsak razsoden človek ve sedaj, da po sodbi »Gorice« so krivi le Lahi, ako še ne teče Vipavska železnica. K temu dostavljamo, da nemala krivda poleg Lahov zadeva tudi »narodno vodstvo« samo, katero je že spočetka zapackalo vso reč, da ni šlo vprašanje ne na to ne na ono stran. Vrhniška železnica, istočasno sprožena, že teče, o Vipavski še ni ne duha ne sluha, ker naši »narodni voditelji« se niso znali okoristiti nobenega položaja, niso znali porabiti nobene prilike, da bi bilo to pereče vprašanje prišlo v pravi tir. Vso zaslugo so hoteli imeti zase, zato pa so odrivali od sebe vse one, ki so jim svetovali prav, ali ko se je bilo ponesrečilo skoro vse, so si izposodili dr. Tumo ter ga naslikali kot vzročitelja, da še ni Vipavske železnice. O vsem tem je bilo že pisano v »Soči« na dolgo in široko, zato bodi dovolj!

Vprašamo le nekaj: »Gorica« pravi, da je manjkala dobra volja Lahov v deželnem odboru, ima se li izplačati ona svota ali ne ter da pri sedanjih razmerah v deželi ni bilo sile, ki bi bila primorala označeno večino v to, da bi se ona svota istinito izplačala. Torej take sile ni bilo! Za Boga, kje pa je bilo takrat tisto sedaj toli hvalisano »tiho delovanje« s »pozitivnimi vspehi«? Zakaj ni že takrat »tiho deloval« dr. Gregorčič, da bi bil dosegel »pozitiven vspeh« gledé na Vipavsko železnico? Da bi se bil tačas skazal s kakim vspehom, hvaležni bi mu bili goriški Slovenci, ali tega ni bilo; kljub temu pa mu poje »Gorica« slavospeve, čeprav jih ne zasluži, ker kar se je sedaj zgodilo v dež. zboru, je le ponovitev nekdanjega sklepa baš istega deželnega zbora!

k solcu, ne pa od njega? In kakó bi se tudi moje srce ne imelo nagibati k mojemu národu, k temu solcu, od katerega se sijejo takó blagodejni žarki dobrote, žarki ljubavi in čednosti? Ko bi mi bilo, danes izbirati med življenjem in smrtjo, izbral bi si smrt, samó da ohranim svoje srce svojemu národu; kot izdajalec nočem živeti, nočem prenašati krutega grizenja svoje vesti. O, ko bi mogel koristiti svojemu národu...!

»Tega si želiš? Tvoja želja se ti vsaj deloma izpolni.«

»Kaj pravite, mati?«

»Čitaj!«

S temi besedami podá grofica Juriju oporoko svojega moža...

Jurij od veselja ni mogel pregovoriti, pač pa se vrže v naročje grofici, ki ga je vneto poljubila v lice...

III.

Palača grofov Pázmándy-jevih je bila polna gostov. Dospel je grof Györfy, ki se je pred kratkim dal oglasiti. Dalje je bil tukaj učitelj iz Jurčkove rojstne vasi, kateri — da bi se izognil sitnostim — je pripeljal Jurčkovega dedka. Stari pastir že čez leto dnij ni videl svojega vnuka, le par pisem je sprejel od njega. Jurček je obljubil, da prideta oba z grofico, toda nista prišla. Dedku je postalo grozno dolg čas, in ko bi mu učitelj ne bi bil ponudil svoje prilóžnosti, bi se bil nemara napotil sam na pot v glavno mesto.

Zavlačitev z Vipavsko železnico je pripisati na vest »narodnemu vodstvu«, ker še ni znalo ganiti, Lahom in vladi, katera dva zadnja činitelja sta zavlačevala skupno rešitev tega vprašanja, češ: s tem prisilimo Slovence, da zapodé svoje poslance v deželni zbor, in prej se ne sme izplačati niti vinarja za to železnico, dokler vsa reč ne pride na razpravo od kraja v deželnem zboru. Za tisti Vipavski železnici vsporejeni »morebitni« tramway lahko čakamo še leta in leta, saj se nam ne mudi zanj!

In res! Po kapitulaciji dr. Gregorčiča smo videli v zadnjem zasedanju, kako se je zopet dovolilo posojilo za Vipavsko železnico, katera je nujno potrebna, ali ob enem vsporedno s posojilom za »morebitni« tramway, ki je »čisto nepotreben«, kakor je pisal o njem še lani zadnjič omenjeni »Goričanski« poslanec!

Dr. Tuma je bil ožigosan v deželnem zboru nevstrahóno ono nepravilno postopanje od strani merodajnih činiteljev z ozirom na posojilo o tej železnici, zato pa pravi »G.«, da dr. Tuma se je prizadeval na vse kriplje, da bi bil preprečil to rešitev še v zadnjem trenutku, in pravi, da formalno je imel deželni odbor prav. Oboje pravi pa le radi tega, da zasluge pripiše le »narodnemu vodstvu«, katero je kapitulovalo in šlo v deželni zbor praznih rok, ker »deželni odbor je imel prav«!

Sedaj pa čujte, kako so se morali boriti za dosego posojila! »Gorica« pravi, da laški poslanci so zahtevali od slovenskih, naj se dež. odbor istočasno pooblasti, da najme takoj tudi po dež. zboru že prej dovoljeno posojilo 100.000 K za furlanski tramway, naj se naloži ter porabi ali v ta namen ali pa za železniško progó Gorica-Oglej, in pretili so, da drugače ne odobre posojila za Vipavsko železnico, temveč predlog naj roma v finančni odsek!! Strašno!

Lahi so imeli na razpolago kar dvoje: ali tramway ali pa železnico, in

pravimo, da z gosti prihaja v hišo božji blagoslov. Pri Pázmándy-jevih tega nisi opazil, — tega saj niso pričali neprijazni obrazi nekaterih oseb:

Najbolj čmeren je bil grof Szalay, ki je prav za prav tajno pozval grofa Györfy-ja kot madjarsko protitežje proti skaženemu »sinu domovine« Juriju, in učitelja, ki bi imel, če bo mogoče, še vplivati na Jurija.

Torej nov, nemara najkrepkejši poskus za pridobitev Jurčkove duše.

Bilo je popoludne ob petih. V hladniku na vrtu sta sedela Jurij in njegov dedek, kateremu so se bliščale oči veselja in ponosa. Bilo je po dežju. Ozračje je bilo polno vonjave, ki so jo dajale od sebe osveženo drevje, grmičje, cvetice in travine bilke. Z dežjem se je vilo v žile prirode novo življenje; iz zemlje je duhtel blagodejni hlad, ki je bil takó prijeten po tem dušljivem soparju, morečem vse že dolgo časa. Pa je tudi dihalo sedaj vse novo življenje.

Dedek ni mogel odtrgati svojih očí od mišnega fanta.

Ko bi si bil mislil, Jurček, da postaneš kedaj tak gospod? Ko bi bila doživela to tvoja ranjka mati, po dnevu in po noči bi se veselja zahvaljevala Bogu za ves blagoslov, ki ga je razlil nad nami.

»Več vas ne pustimo od tod, dedek.«

»Kaj bi si počel tukaj, moj sinko? Ko bi ne bil ti tukaj, že danes bi mi koprnelo srce po naši prijazni vasi, po naši zali domačiji. Tu nisem sam

šlo se jim je za to, da dobé takoj denar, kateri lepo naložé ter ga potem vporabijo, kakor se jim zdi. Kar so zahtevali, so dobili; dovoljen imajo denar za nekaj, česar še sami ne vedo, in to se je dovolilo njim, takoj vzeti ob enem s posojilom za Vipavsko železnico, za katero so izgotovljena že zdavna vsa preddela, katero le treba pričeti graditi! Ali je to pravilno, da dobé Lahi denar za nekaj, za kar še sami prav ne vedo, in da se to vsparaja s posojilom Vipavske železnice? Mislimo, da ne, našemu »narodnemu vodstvu« pa je vse prav, in prav mu je gotovo tudi, da deželni odbor je znal svoj čas poiskati denar za furlansko železnico iz Tržičav Červinjan, istočasno dovoljen kakor za Vipavsko, katera že dolgo teče, in prav mu je, da je znal preprečiti, najeti posojilo za Vipavsko! »Narodnemu vodstvu« že mora biti tisto vse pravilno, saj pravi, da deželni odbor je imel prav!

Lahom je šlo le do tega, da dobé takoj 100.000 K za tramway ali železnico, in to so dosegli lahko, ker razven dr. Tume ni bilo nobenega, ki bi bil v tej reči izpregovoril v dež. zboru pošteno besedo! Vse tisto kvasenje, da slov. poslanci so sklenili, da se ne udajo, ter da rajši sprejmejo predlog za takojšnje posojilo 100.000 K Lahom in drugo slično, vse tisto kvasenje ima prozoren namen: pokazati na slepilni način, kako strašno so se borili »narodni voditelji« za Vipavsko železnico, dočim je vse to — neresnica! Resnica pa je, da Lahi so rekli: mi hočemo 100.000 K za tramway ali železnico — torej za nekaj drugega, kakor je bilo dovoljeno svoj čas, kajti tam je bilo govora le o »morebitnem« tramwayu — Vam pa ponovimo podelitev 200.000 K posojila za Vipavsko železnico. »Narodno vodstvo« je bilo s tem zadovoljno brez vsakega upora, in zgodilo se je tako, kakor so hoteli Lahi, vse drugo je — neresnica!

svoj: nisem navajen bivati med gospódo, katere je tu polno povsod. Nobeden njih mi ni všeč — samó gospá grofica je kaj vrla in prijazna ženska. Drugi toliko da me z očmi ne prebedejo. Ta mladi grof je hudoben človek — ne smeš se mnogo pogovarjati z njim. Ko me je srečal, pocuknil me je za lase, kot kakega pobalina, ter mi smehljaše rekel: »Lepó se vam to prilega, starec; v teh laseh ste kakor mojster Krišpin, — veste, ta patron čevljarjev.« — Verjemi mi, Jurček, da mi je vsa kri šinila v glavo, in da je le čudež, da sem ostal miren.

Jurija je na te besede pograbila jeza. Toda premagal se je in rekel:

»Oni ne bodo dolgo tukaj, dedek. Ko pa enkrat odidejo, ne ganem se več od vas. Imeli boste zalo sobico, dobite vsega, česar si le želite, in več vam ne bo treba truditi se...«

»Kaj bi si jaz, revež, tukaj počel? Ne, Jurček. Nekaj časa še počakam, potem pa odidem zopet domú. Pa tudi ti pojdeš z mano; videl boš, kak križ sem postavil letos materi na grob. Veljal je šest goldinarjev in nekaj krajcarjev.«

»Pojdite, ded, poglejva nekoliko po vrtu, kakó je vse oživelo.«

»Pojdiva; to sedenje že meni samemu preseda.«

Vstaneta in odideta. Z nasprotné strani se je bližal grof Szalay, a za njim služabnik, noseč v jербasu steklenico z vinom in hrano.

„Prokleti ste...!“

V zbirki »Iz mažarskega raja«.

Češki spisal Jan Janča.

Poslovenil Pohorski.

(Dalje).

Jurčkovemu prijatelju je od navdušenja gorelo lice in njegov zvoneč in jasen glas se je spremenil v pesmi v mogočno, nepremagljivo moč vére in upanja. Jurij je z občudovanjem in spoštovanjem gledal prijatelja, in grofica, ki je še pred pesmijo neopaženo prišla v salon ter se veselila tega njenega navdušenja, je pristopila k mlademu možu z jasnim licem ter osuplemu podala desnico:

»Zavidam vam vaše navdušenje in spoštujem národ, iz katerega celó v času suženjstva pohaja mladina takó goreča v ljubezni do svojega národa. Odpustita, da sem vaju poslušala in bila takó nehoté priča takó redkih dokazov ljubezni do svojih dragih... Toda moj Jurček je stal tu še kakor solarček — takó hladen« je dostavila, smeja se, lahko mu položivši rokó na ramo.

»Mati, odvrne mladenič razvnet, »jaz naj bi ostal hladen donjih, ki so mi dali življenje, dali mi srce? Povejte mi, mati, čemu se nagiba cvetica vedno

Da je pa vse sedanje besedičenje »Gorice« le pobožna laž, naj dokazuje dejstvo, da so imeli Lahi pripravljen isti predlog že tekom zasedanja l. 1898. In isti predlog bi bil prodrli tudi v slučaju, da so Slovenci ostali v abstinenca in se je udeležil — le nadškof. Ali ni to jasno dovolj?! Tisto torej, kar je bilo doseženo za Vipavsko železnico letos, bi bilo doseženo že prej, samo morda brez dodatka o furlanskem tramvaju ali železnici iz Gorice v Červinjan, ker se lani so bili Lahi popustljivejši nego letos. Letošnja kapitulacija dr. Gregorčiča ni torej v nikakvi zvezi z Vipavsko železnico!

Na tako norost: da dr. Tuma je pri tem zakrivil, da so prišli Lahi tako cenodo svojega smotra, pa ne odgovarjajo, ker takemu klpetanju nikdo ne verjame, kdor se sploh šteje med razsodne ljudi.

DOPISI.

Iz učiteljskih krogov. — Naš deželni zbor je nam učiteljem v zadnjem zasedanju povišal plače za 100 gl. — ali 200 K — na leto. To je bomo malo, a bolje je nekaj, nego nič. To je sicer začasno povišanje, kajti prej ali slej se nam morajo dohodki povišati, kakor je spodobno. — Da bi nam povišali vsaj tako, kakor so na Štajerskem, bi ne bilo slabo. Tam so regulirane plače od 1. julija 1899. l. in sicer so tam kraji razdeljeni v tri razrede in sicer: I. razred 700, 800, 900 in 1000 gl. II. razred 600, 700, 800 in 900 gl. in III. razred 500, 600, 700 in 800 gl. — V Gradcu pa dobivajo učitelji 850, 950, 1050 in 1150 gl. na leto. Vendar ima štajersko učiteljstvo to ugodnost, da stejejo tamkaj petletine po 100 gl. — To je vendar nekaj in ne kakor pri nas, ko dobivamo samo 10%, t. j. po 40, 50, 60, odnosno od 1. januarja 1901. naprej, ako bode postava sankcionirana, po 50, 60 in 70 gl. — Poleg tega ima tam v zelenem Štajerju učitelj-voditelj na jedno in dvo-razrednici 75 gl., na tri-razrednici 100 in na štiri-razrednici 120 gl. opravilne doklade, dočim je ostalo pri nas po starem, t. j. 30, 50, 75 in 100 gl. — Učiteljice dobivajo v Gradcu 850 in 950 gl. na leto, a na vasi in v trgu v I. razredu 700 in 800 gl., v II. r. 600 in 700 gl. in v III. r. 500 in 600 gl.

Iz tega je razvidno, da ima štajerski učitelj sedaj lepo bodočnost. Tudi na Kranjskem so dobro zboljšali učiteljstvu dohodke. Samo pri nas na Goriskem smo se tako na slabem.

Ako pojde tako dalje, bomo kmalu na Goriskem pogrešali učiteljev in učiteljic, kajti vsak bode gledal, da jo potegne tja na Štajersko ali na Kranjsko. — Že sedaj se jih je mnogo tja preselilo in se jih preseli še mnogo.

Pa saj imajo prav! Kdo se bode pri nas nutil v svojem znoju za tako pičlo plačo?! Pomisliti je treba, da je učitelj zbog slabega gnetnega stanja izpostavljen raznim boleznim. Nočem tukaj vse take bolezni naštevati, povem samo, da nahajam v knjigi profesorja Laafa znamenite statistične podatke o učiteljstvu. Ta profesor nam pove sledeče: Ob 100 oseb doživi 70 let: duhovnikov 49; kmetov 42; gozdarjev 40; uradnikov 36; vojakov 32; trgovcev 30; učiteljev 28; zdravnikov 24.

Torej premislite, ljudje božji, da od 100 učiteljskih oseb doživi 70. leto 28; tedaj se ne $\frac{1}{2}$. — Malokdo je tako srečen, da dosluži 40. leto svoje definitvnosti ter da stopi z vsa plačo v pokoj.

Pred seboj imam statistične podatke iz Nizjeavstrijske, kjer nahajam, da je v letu 1892.—1893. tam umrlo 66 učiteljev. Od teh je bilo samo 9 upokojenih; vsi drugi so bili še aktivni. — Dognano je, da učiteljstvo živi povprečno 40 do 50 let. — Od 100 učiteljev doživi samo 13 vse pokojnino. — Učiteljstvu torej ne kaže čakati 40. leto definitvnosti, kajti pri teh razmerah dočaka preje — smrt. — Bolje je, da jo po 30. letu definitvnosti popiha v »zasluženi« pokoj, ako hoče se nekaj let živeti v blaženem miru. — Bog nam pomози!

Iz goriske okolice. — (Mirenici, pozor!). Neki dopisnik (?) iz Mirna pravi v »P. L.«, da je »Trgovsko in obrtno društvo za Gorisko« sklicalo dne 27. pr. m. shod čevljarjev. Na tem shodu da sta govorila dobro znana prvoboritelja za napredno stvar, Gabršček in dr. Tuma, in da sta s seboj tudi pripeljala nekega »otročaja«. Dopisnik sicer priznava, pa ne iz dobrega namena, ampak le iz zavisti, kot Pavliha, da sta gosp. Gabršček in dr. Tuma prvoboritelja za narodno napredno stvar. Hvala lepa za priznanje! To je istina, pravi Hrvat.

O tem bomo o priliki kaj več govorili, ker sedaj mi čas ne dopušta.

Da sta s seboj pripeljala pa nekega »otročaja«, katerega jaz osebno malo poznam, ali poznam pa njegovo delovanje prav dobro v narodnem gospodarstvu!

Res je, da tisti »otrok«, kakor ga vi imenujete, g. dopisnik (?), je še jako mlad. Čudno se mi pa vendar zdi, da ga po imenu

ne imenujete. Morda ga ne poznate, ali ne veste, kako se imenuje. Pedaj Vam pa jaz povem, da tisti »otrok« se imenuje A. Kristan.

Sedaj Vam, g. dopisnik (?), pa jaz nekaj povem. Ako bi naš narod imel mnogo takih »otrok«, kakoršen je g. Kristan, bil bi lahko ponosen na take otroke. Takih otrok manjka mnogo tukaj pri nas na Goriskem, Trzaskem in v tužnej Istriji.

Zdi se mi, da Vi, g. dopisnik (?), nekako zasmehujete to društvo, in zdite se mi, da ste Vi in tudi še mnogo drugih nekako nabiti še na staro kopito, kakor so bili še oni Amerikanci proti izumitelju šivalnega stroja!

Toda salo na stran!

Resno in za gotovo rečem, da ako bi se vsi trgovci, obrtniki, rokodelci in drugi trdno oprijeli »Trgovskega in obrtnega društva« in složno delovali po njegovem programu, bi trgovina in obrtnija pršla polagoma po večini v naše roke. Če je kje potrebna organizacija v trgovinski in obrtniški stroki, potrebna je gotovo v Mirnu.

Po vaših besedah, g. dopisnik (?), dozdeva se mi, da ste še prav malo znani s trgovino v sedanjih okoliščinah.

Še nekaj Vam rečem, da na mesto kritike proti onemu društvu, vzemite si nauke od njega in po njegovih naukih delujte, in videli boste, ali bo prav ali ne.

Nekdo.

Z Dunaja. (Madjari v besnilu). — Vse madjarsko časopisje naravnost besni zaradi velikega hrvatskega slavlja, ki se je vršilo o binkoštnih praznikih v Sarajevu. Kdor je čital paroksisme »Pester Lloyd« od zadnjega četrtka, se mora čudom vprašati, kaj je te ljudi tako ogortilo, čemu bijejo krog sebe slepo in polblazno. Na najumazanejši način skušajo denuncirati bosensko uradništvo, duhovništvo in celo vojaštvo, napadajo Kallaya ter mu preté z grožnjami, če hitro ne popravi, kar je zamudil, ter kaznuje tiste grešnike, ki so se predznili javno manifestirati svoje hrvatstvo. Ne trudijo se tudi čisto nič, da bi vsaj nekoliko zakrili, kaj jim je prav za prav na srcu, kaj jih je razjultilo. Zgodilo se je v Sarajevu namreč nekaj nečuvnega: niti jedne madjarske zastave ni bilo opaziti v celem mestu. To jih ljubi, kajti če niso vedeli prej, so morali spoznati ob tej priliki, da v Bosni nimajo ničesar iskati. Kar počne, zdaj, je samo slepo razbijanje človeka, ki je čakal z gotovostjo na svoj plen, a vidi nena doma, kakó se mu je izvil iz šakov.

Ta trušč zaradi sarajevske slavnosti je samo nadaljevanje tiste krizarske vojne, ki so jo vzpizorili pred nedavnim proti Kallayu, proti vsi bosenski upravi in v prvi vrsti seveda, dasi tega doslej niso tako glasno povdarjali, proti hrvatstvu Bosne in Hercegovino. Kaj hočejo Madjari Kallayu in kaj se zahtevajo od njega, tega pameten človek ne more razumeti. Dal jim je, kolikor jim je mogel dati in celo več nego je bil opravičen. Od leta do leta napreduje madjarska trgovina v Bosni. Nastavljajo se madjarski uradniki, če so le količjak sposobni; sposobnih madjarskih uradnikov pa je malo in zato se Kallayu ne more zameriti, če ni poplaval Bosne z ljudmi, ki razen svoje ljubezne madjarsčine ne umejo ničesar. V železniskih zadevah se ozira Kallay na Madjare v toliki meri, da si zaradi njihovih interesov in na škodo Bosne ne upa graditi železnice Bogojno-Arzano-Spljet, za katero se je zavzel tudi sam, in ki bi bila na veliko gospodarsko korist Bosni in Dalmaciji. To vse je Madjarom premalo. Ni še dolgo tega, ko so prizigali upravitelju Bosne ob vsaki priliki dišečega kadila, ko so proslavljali ditrambično njegove zasluge ter se niso mogli dovolj načuditi, kakó je mogel napraviti v tako kratkih letih iz opustošenih dežel cvetočo pokrajino. Zdaj je Kallay hipoma najslabši upravitelj na svetu; pridobil si ni v vsem času svojega upravljanja nobenih zaslug, in Bosna in Hercegovina nista več cvetoči pokrajini. Kaj se je pripetilo, kar je zagrešil Kallay, da je prišel takó nenadno in v toliko nemilost?

Madjari ne zahtevajo od njega nič več in nič manj, kot da uduši s silo vsako narodnostno gibanje, a predvsem da zatré v Bosni hrvatsko misel, ki je v zadnjih letih čudovito napredovala. Kallay vé, da tega ne more in ne sme storiti, on je toliko politika, da vé, da se cel in vrhu tega takó krepek narod kakor je hrvatski, na svojem lastnem domu ne dá zatirati in še manj zatreti. Kallay tudi vé, da v Bosni ni ni jednega Madjara-domačina, če bi ga z lučjo iskal, in da bi bilo torej vsako madjariziranje neumno in brezvspešno početje. Ali Madjari tega ne vedó in nočejo vedeti. Zagledali so se v napredujočo Bosno in njena bogastva ter prevračajo v svoji slepi pohlepnosti najsmelejše kozolce. Pozabili so hipoma in vsi takrat, kakó so se večer obožavali svojega Benjaminja. Ker ne more in ker po njihovem mnenju ne zna madjarizirati, kakor bi bila njegova dolžnost, so ga pričeli napadati iz različnih povodov. Prijeti so se z veliko gorečnostjo, za srukje mohamedanske deputacije, o kateri so sami pač najbolje vedeli, kaj pomeni in kdo jo je poklical v Pesto. Ta deputacija jim je dala povod, kakor so si ga želeli, da se spravi z vsem svetlim ognjem nad svojega nekdanjega ljubljence. On postopa v verskih in narodnostnih stvareh pristransko, zatira Mohamedane, ščiti katoliško in hrvatsko propagando. Madjari vedó, da v teh obtožbah ni betvice resnice,

ali tega ne vedó, kakó se smešijo, če nastopajo oni, najbrutalnejši narod v Evropi, kot zaščitniki svobode!

V tožbah na hrvatsko propagando pa kažejo svoje korajsko kopito in pokazali so ga z vsem veličastvom ob priliki slavlja v Sarajevu. Vrgli so krinko od sebe ter so povedali čisto jasno, kaj zahtevajo. V teh napadih na Kallaya, ki je dovolil hrvatsko manifestacijo v Bosni, v denunciacijah različnih oseb, ki so se vdeležile tega slavlja, v vsem svojem besnenju odkrivajo svoje golo sovraštvo do zmagojučega hrvatstva. svoje onemoglo pohlepnje po hrvatskih deželah, o katerih na lihem pač slutijo, da jih ne dobé nikoli. Iz tega besnenja pa trepeče ob jednem tudi strah pred hrvatsko idejo, ki se siri ter zmaga pred njihovim pragom, v njihovi najbližji bližini. Ta strah je Hrvatom poroštvo, da njihova stvar nikakor ni izgubljena in da gledajo lahko z veseljem upom v bodočnost.

Iz Prage, dne 11. junija. (O položaju). — Od časov nesrečnega Badenija se vse jedno naše parlamentarno življenje suče okoli češko-nemškega vprašanja. Državni zbor na Dunaju ne dela. Jedenkrat so temu vzrok ti, drugikat drugi. Ali pri tem je zelo zanimivo dejstvo, da si Nemci pri nas mislijo, da to, kar je dovoljeno njim, ni dovoljeno drugim. V svoji velikonemski nadutosti menda mislijo: quod licet Jovi, non licet bovi (kar je za boga, za višja bitja, to niza »minderwertige«). Ko so Nemci s svojo obstrukcijo preprečili vsako delo v parlamentu, je bilo dobro. Nemski list od »N. Fr. Presse« tja do »Ostdeutsche Rundschau« so juhal velike radosti nad obstrukcijo Nemcev, sedaj pa, ko so Čehi pokazali svojo zmoglost za obstrukcijo, jim je ta bedasta, »vsako inteligentno dušo ubijajoča«, brez mislij, mizerna itd. In to dejstvo pokazuje avstrijske Nemce v prav klasični svetlobi ter nas opominja, da smo v vsem, kar počenjamo v družbi z njimi, prav previdni. Češko obstrukcijo so nazivali in jo še sedaj lahko imenujemo opravičeno, kar znači, da so Čehi imeli pravico za obstrukiranje, kar se pa o prejšnji nemški obstrukciji ne more reči. Sedaj pa je vsemu za precejšnje dobo konec. 9. t. m. so prinesli uradni listi cesarjevo pismo, naslovljeno na ministerskega predsednika, kjer se mu naznanja, da naj se državni zbor zatvori. Včerajšnji »Prager Tagblatt«, ki je organ deželnega predsedstva češkega, pa pravi, da ve iz najboljša vira, da se je sklenilo, razpustiti državni zbor, kar bode uradno tudi kmalu objavljeno. Tukajšnji mladočeski listi pa triumfirajo te dni, češ: naši so pa cesarskem Dunaju pokazali, kaj znajo! Staročeški »Hlas naroda« pa pravi, da je — zatvoritev državnega za Čeha slabo znamenje. Socijalnodemokratski listi so tudi nejevoljni z zatvoritvijo, kajti mislili so, da se še v tem zasedanju uredi delavski red v rudokopih. Krščanski socijalisti bi pa radi zopet premembo obrtnega reda... In zato se bode sedaj seveda kričalo na Čeha, kakor da so vsega krivi. Vladi ne bode očitala živa duša, da je uprav ona vsemu kriva. Položaj je prečuden. Kaj bo, se povprašuje. Kako se reši zavlečeni voz?! Z novim parlamentom, če se urednici razpustitev — se doseže v celoti uslo.

Dalje nam pišejo iz Prage dne 13. t. m.: »Dosedaj se ni še prigodilo nič važnega v politični javnosti. Gotovo je, da bodo parlamentarne počitnice trpele precej dolgo. Najbrže se jeseni snidejo samo deželni zbori v svrhu, da izvrše vladni načrt zakona z ozirom na obdaje opojnih pijač. Trdijo pa merodajni krogi, da se vlada posluži zopet § 14. za proračunski provizorij. Istotako bode kvota, ki je, kakor tudi proračun, določena samo do 30. t. m., podaljšana za eno leto. Investicijske stroške pokrijejo, najbolj potrebne namreč, z odprtim dolgom. Na pomirjevalne poskuse baje vlada ne misli. Pač pa se čuje, da hoče vlada počakati, da se misli malo umirijo« ter potem nastopiti z novimi načrti k uravnavi krize. Kakor vidite, bode mizerija trajala še naprej. Ogerska ima pa radi tega prav veliko veselje. »Neues Wr. Tagblatt« poroča iz Budimpešte, da ogerski časopisi pišejo o brezparlamentarnih avstrijskih razmerah prav ravnodušno. Jeden celo tako-le: Ako ne voli Avstrija vsled svojih razmer delegacij, pa stopijo avstrijski ministri jednostavno pred ogerski parlament in bodo tam zastopali skupni proračun!

Domače in razne novice.

Goriški Sokol — v Solkan. — Vsled raznih veselje drugih društev v Gorici in okolici od 24. t. m. naprej priredi »Goriški Sokol« že jutri v nedeljo izlet v Solkan — kjer bo na dvoristi g. Alojzija Mozetiča velika ljudska veselica, pri kateri sodeluje oddelek vojaške godbe iz Gorice. — »Sokol« se zbere ob 4½ pop. pri Fonu na Solkanski cesti, odkoder odkorakajo skupno v Solkan. Javna telovadba ob 6. pop. Nastopi še več telovadcev nego v Mirnu. — Več povedo lepaki. — Opozorjamo Slovence v mestu in okolici na to lepo veselico in jih vabimo k obilni udeležbi.... Do polnoči bo ples ob krasni razsvetlavi. Vstopnina na plesnice za cel večer le 1 gl.

Goriška deputacija pri cesarju. — O goriski deputaciji so molčali sicer do-

volj gostobesedni laški listi. Zadovoljili so se s kratkim naznanilom, da deputacija je bila pri cesarju, ki je obljubil, da pride letos na Gorisko.

Drugače pa se raznašajo govorice, da je izrazil cesar svojo zadovoljnost na letošnjem »delovanju« deželnega zbora, ko je dognal v kratkem času tako veliko število točk obširnih dnevnih redov, posebno pa radi — soglasja in lepe edinstvi, ki se je dosegla med Slovenci in Italijani.... itd....

Nam je jasno zdaj vse, v kakošni vodi plavamo. S tem je potrjeno, da je dr. Gregorčič kapituloval pred vlado, ker se s tem ni le odklinal nevarnih novih volitev, marveč si je zagotovil vso podporo — vlade za vse slučaje.... In vlada zna biti hvaležna, ako hoče.... in dokler more!

Pa je »Gorica« pisala svoječasno, da naša stranka se je prodala — vladi, ker se je izrekla zoper abstinenco. Kako lepo jo je zasuknil dr. Gregorčič!

Pač sta bila Gregorčič in Berbuč ponosna na svoje delo, ko sta čula na Dunaju pohvalo avstrijske vlade za vse, kar sta uprizorila zadnje čase na Goriskem. In nič čudnega bi ne bilo, ako bi sledilo tej pohvali še uresnitve »Sočinega« prerokovanja, t. j. da se zasveti na viteških prsih Gregorčičevih in Berbučevih — zasluzni križec!

Prepir v »Hilarijanski tiskarni«. — V torek popoldne so se bili sprli posvečeni gg. nunci »Primorskega Lista« v »Hilarijanski tiskarni« z upravo. Posledica je bila, da so pobrali svoje silaste in kopitaste rokopise, pustili slog ter so mosko odkorakali čez Travniki po Gosposki ulici mimo »stražopazovalnice« naravnost v »Narodno tiskarno«, in res, v sredo zvečer je izšel katoliški fant »Primorski List« prav iz tistega stroja, iz katerega izhaja »devica Gorica«. — Da se le ni zgodil kak greh!

V upravnistvu »Gorice« so bili baje izredno veseli gg., da je vendar prišel »Prim. list« k njim, ali le v posete ali za stalno? — »Zlobni jeziki« govorijo celo, da posvečeni gg. so nalašč vprizorili sprtje, da so se odkrižali »Hilarijanske tiskarne«, kjer so bile postale njihove »doktorske« in druge bolj »simpli«-butice že tako »prismojene«, da ni bilo več izhajati; morali so si poiskati drugodi zavetja, in to naj jim bo »Nar. tiskarna«, da bo dognana do konca posvečena vez med fantom »Pr. l.« in »devico« — Gorico! Čestitamo! Paria cum paribus...

Iz drugega peresa priobčujemo: Že lansko jesen se je imel »P. L.« preseliti h »Gorici«, pa so se vendar še malce sramovali drug drugega. Tudi se je zatrjevalo, da kardinal tega še ne mara radi — »Hilarijanske tiskarne«. Zdaj pa je bila pot pripravljena, kajti javno je bila razglašena »katoliško-narodna stranka« dr. Gregorčiča in dr. Pavlice, ki ima torej tri liste: »Gorico«, »Prim. List« in »Narod«. Taktiko so si razdelili tako: Bolj z glavo skozi zid bo ril »Prim. List«, ki bo zmerjal slov. liberalce, dočim bo igrala »Gorica« bolj vlogo »ne tič ne miš«. Kako dolgo bo trajala taka sleparija?!

Iz Devina smo dobili dopis, v katerem g. dopisnik izraža svoje veselje, da je otvorila vrla družba sv. Cirila in Metoda otroški vrtec v Devinu ob Adriji, to je v kraju, po katerem stezajo poželjivo Lahi svoje kremplje. G. dopisnik kliče na pomoč družbi, kateremu klicu se mi pridružujemo. Lahi podpirajo vsestransko svojo »Lega nazionale«, podpisajmo mi družbo sv. Cirila in Metoda!

Dne 24. t. m., na dan sv. Ivana, priredi oddelek devinskih Slovencev javni ples v korist otroškemu vrtcu v Devinu. Prireditelji vabijo rodoljubno mladino in druge k udeležbi. Lep namen, želimo, da bo tudi vspešen!

Velodromo Excelstor. — V četrtek so otvorili ob kolodvoru naši Lahončki svoj »velodromo«. Prišlo je bilo obilo Lahov iz Trsta in Jaskega Vidma. Našim Lahončkom so bili pri srečju najbolj »bratje iz Italije«, katere so pozdravljali prav demonstrativno, ter pri tem popolnoma pozabljali na Tržane, ki so se jezili, in večja družba teh je izjavila pri Dreherju, da ne pridejo v Gorico »mai più«. Slavnost je bila vsa veleitalijanska — v nedeljo pa bodo v »Velodromu« »heilali« die deutschen Brüder tukajšnjega nemškega »Schulvereina«, ki priredi tam svojo običajno veselico!

Nagloma je umrla. — V četrtek v jutro je hotela iti delavka B. Degiusti, stara okoli 55 let, v cerkev h kapucincem. V bližini cerkve pa jej je prišlo slabo, kri se jej je udrila iz ust, in uboga ženska je padla na tla ter takoj umrla. Bila je delavka v Leberzovi tovarni.

»Marameo« in naše okrajno glavarstvo. — Godci ki prihajajo s Češkega tudi v Gorico, se morajo ob svojem prihodu prijaviti na redarstvu, kjer jim pregledajo dokumente ter dovolijo, kaj smejo igrati. Nedavno je zahtevala neka slovenska družba v gostilni, ko so bili navzoči samo Slovenci, naj zasvirajo »Kje dom je moj«, torej pesem, ki je povsem nedolžna po svojem besedilu, ali godci so rekli, da jim je to prepovedano od strani tukajšnjega redarstva. V torek zvečer pa smo čuli take godce svirati v javnem gostilniškem vrtu pesem »Marameo«, torej pesem, ki Slovence v Gorici skrajno žali, zasramuje, psuje in jih naravnost podi iz mesta, v katerem prebivajo, odkar obstoji,

kateremu so dali ime in katero živi od slovenskega denarja! Da so godci pri tem nedolžni, je umevno samo pri sebi, ali tako nedolžno ni tukajšnje redarstvo, katero je menda dovolilo brez obotavljanja tem godcem svirati nas zaleci „Marameo“. Da je temu tako, v tem nas potrjuje še bolj okolnost, da je bila na tistem vrtu v tistem hipu navzoča gospoda z okrajnega glavarstva, ki je poslušala „Marameo“! — To govori dosti!

Po 400-letnem bivanju pod Avstrijo smo tako srečni, da smejo nas Slovence v Gorici še vedno izzivati in žaliti v javnosti, in pristojne c. kr. oblasti se temu ne upirajo. To nam pa tudi daje navodilo, kako se je je nam vesti v takih slučajih, in to tudi ne izostane, le ljudstvo treba prav poučiti....

Furlanska železnica. — Pretekli teden je bil občni zbor te železnice na Dunaju, katerega se je udeležil tudi deželni glavar dr. Pajer. Poročila, ki so prišla o tem običnem zboru na dan, so pa tako medla, da se ne dá nič posneti iz njih. Radi bi vendar vedeli, koliko dobička je dala zopet ta toli potrebna furlanska železnica? Pa vendar ne gre tako slabo, da se niti s poročilom ne upajo v javnost?!

Razpis učiteljskih služb. — V tolimskem solskem okraju razpisujejo se sledeča učiteljska mesta:

1. mesto definitivnega nadučitelja-voditelja štirirazrednice v Kobaridu; 2. mesto definitivnega učitelja-voditelja enorazrednice na Livku; 3. mesto definitivnega učitelja-voditelja enorazrednice v Dol. Trebuši; 4. mesto definitivnega učitelja-voditelja potovalne šole Kamno-Volarje; 5. mesto zač. učitelja potovalne šole Reka-Police.

S temi službami so združeni dohodki določeni v deželni postavi z dne 15. oktobra 1896. št. 30.

Potovalni učitelj dobi se letnih 240 K potnine. Prosilci iz drugega okraja dodajo prošnji razum službenih listin in spriceval tudi zdravniško spricevalo.

Prošnjo naj doposljejo potom svoje predstojne šol. oblasti najdalje do 24. junija t. l. — Predsednik: Prinzig.

Razpis učiteljske službe. — Na štirirazredni deški ljudski šoli s pravico javnosti v Trstu se razpisuje služba učitelja-voditelja s 1600 K letne plače, 200 K funkcijske doklade in z 2/3 doneskom k pokojninskemu zavarovanju.

Postavno opremljene prošnje naj se do 30. junija t. l. doposljejo podpisane vodstvu. Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani. 1. junija 1900.

Pri kopanju se je ubil. — V obmejni Idriji se je kopal z drugimi tudi neki krojač iz kraljestva. Skočil je v vodo z glavo naprej ter zadel ob kamen tako nesrečno, da je umrl. Pozor pri kopanju!

Bratno in pevsko društvo v St. Andrežu priredi dne 24. t. m. javno tombolo z dvema dobitkoma. Srečke se prodajajo v vseh vaseh v okolici St. Andreža ter v Gorici pri tobakarnarju Schwarzu, pri g. Puciju na Travniku in v tobakarni Jellerschitz v Nunki ulici.

Listneca. — G. dop. iz P. Hvala za poročilo, ali ne moremo še porabiti. Pride pa prav, kadar se več nabere, kar se gotovo zgodi, saj dobro poznamo tistega „gospoda“. Zdravi! G. Z. v D. Poslanega ne moremo porabiti, ker vsa reč je taka: ako kdo toži laško pri sodnji, je vse laško, in tudi Slovenci dobivajo laške spise in odloke, če je tožba slovenska, je vse slovensko, tudi za Lahe! Najbrže je pri Vas tak slučaj, in zato ne zadene krivda sodnje v K. Toliko na znanje! Pozdravljamo Vas.

Izšel je ravnokar sloveči roman „MARCO VI-SCONTI“, II. zvezek „Svetovne knjižnice“. Vdobja se v naši tiskarni za kroni 2-40, s poštnino kroni 2-60. Razpošilja se edino proti povzetju ali naprej poslanim zneskom.

Razgled po svetu.

Česka spomenica. — Parlamentarna komisija českega kluba je izdala spomenico ministrstvu, gosposki zbornici in zbornici poslancev, v kateri se izreka odločno proti jezikovnim načrtom Körberja kakor tudi proti temu, da bi se jezikovno vprašanje rešilo sedaj potom naredbe.

Ogerski državni zbor. — V soboto v seji je interpeloval poslanec Kossuth ministerskega predsednika glede nemirov na Kitajskem, češ, kakšna zagotovila more dati minister za zvanje posle, da si Rusija ne namerava osvojiti dela Kitajske. Dalje je zahteval, da se ne potegne pri tem naša država v akcijo, ki bi presegala čuvanje naše časti, ki bi ne prinesla koristi, marveč Ogerski le škodo!

Posl. Rakovski in minister Wlassicz sta se potem nekaj sporekla v zbornici, in prvi je pozval drugega na dvoboj, ki je pa sklenil tako, da sta si junaska „Madjara“ podala roki!

Zopet škandal v Trstu. — V danes nam došli „Edinosti“ smo citali zanimivo poročilo o škandalih, katerih provzročitelj je katoliški župnik Hrovatin pri sv. Jakobu v Trstu. Ta mož je prepovedal Slovence nositi pri procesiji v četrtke zastav svetih bratov Cirila in Metoda. Ko je to zvedelo ljudstvo, je bilo razburjeno, in iz tisoč grl je donel pred cerkvijo krik: Doli s Hrovatinom! Škandal! Vsi v pravoslavje! Vsa množica je bila pokrita, nastal je nečuten trušč, ali počasi so se razšli, in procesije se je udeležilo okoli 200 otrok in ženic namesto okoli 5000 okolčanov!

Umevno, da je bilo redarstvo na nogah, katero je čuvalo tudi župnika. — Kaj vse delajo z našim ljudstvom, in celo katoliški duhovniki!!

Maldočehi na delu. — Giblejo se neprestano. Odbor mladotške stranke je imel včeraj važno sejo o položaju. Poslanci so sklenili, imeti odslej več volilnih shodov; tako bo govoril jutri dr. Herold v Karlinu, dr. Kramar v Novi Paki, dr. Zatek pa v Prerovu.

V Pragi se mudi tudi minister Rezek, baje iz političnih ozir.

Italijanski poslanci v tirolskem deželnem zboru, ki so v abstinenca, so te dni izdali proglas, da se vedeže zopet dež. zbora, kakor hitro se zboru predlože načrti in predlogi o ustanovitvi narodnih kurij in prava „veto“. „To je zopet nov dokaz“, piše praški socialistični dnevnik „Pravo Lidu“, poročajoč o tem proglasu, „da je res vsaka večina centralistiška, a manjšina decentralistiška. Na Primorskem, namreč v Istri, v Trstu in na Goriskem, kjer so Italijani v večini, seveda umetni, pa zopet Italijani nočejo nič slišati o ravnopravnosti z narodom slovenskim in hrvaškim“. Je že tako, Italijani bi pač radi povsod gospodarili!

Malo čudno! — Na Pruskem, kjer avstrijske slovanske, posebno češke delavce, izganjajo domov, se sedaj čuti velika potreba delavskih močij. Šleska poljedeljska zbornica bi pa rada ta nedostatek popravila, v to svrhu je začela vabiti italijanske delavce na Prusko, obetajoč vse lepo in dobro. Ali glej čudo! Časopisi so prinesli iz Rima poročila, da je italijanski minister zunanjih del izdal opomin, v katerem se brani italijanskim delavcem iti na Prusko, češ da jim bo na Pruskem pri veleposestnikih še slabše, nego jim je v Italiji. Ni to malo čudno?

Kitajsko. — Iz Pekinga javljajo, da cesarica-udova ne namerava več se upirati temu, da prihajajo tuji vojaki v deželo. Poslopje japonskega poslanstva v Pekingu je pogorelo. Pri Pekingu je bila največja bitka med mednarodnimi četami in onimi generala Tungfuhsiang. Japonske vojne ladje plovejo proti Taku. Ako se ne zboljša položaj, posljejo vojsko tudi na kopno.

V Taku se je izkrcalo zopet 2000 ruskih vojakov, nemška ladja „Kaiserin Augusta“ je dospela v Tehifon. Japonci so poslali na Kitajsko regiment vojakov.

Kitajski general Tung Fusiang je pripravljen s 10.000 vojakov braniti Evropejcem vhod v Peking. Železniško zvezo med Pekingom in Tientsinom so pokserji razrušili ter pretrgali brzgojzno zvezo z morjem. Rusi imajo doslej 4000 vojakov na Kitajskem. Francozi so poslali novo ladjo v Taku.

Vojna v južni Afriki. — Poročila kažejo, da Buri se še vedno giblejo. Pri Erosfabriken južno od Pretorije so prišli v dotiko z Angleži, katere so zapodili v beg. Angleži imajo več izgub. Buller poroča, da okraj Wakerstroom se je udal popolnoma. V praskah od 10. na 11. t. m. so izgubili Angleži 2 oficirja, 26 mož, 6 oficirjev in 126 mož je pa ranjenih. Roberts naznanja, da bitka z Botho je trajala cel dan. Udali so se Buri, izgub ni velikih. — Taki dogodki pač niso nič posebnega, kažejo pa, da Buri se še ne udajo, marveč hočejo vstrajati do konca, dokler bodo steli še kaj mož.

Mesto Klerksdorf se je udalo Angležem. 75.000 ljudi brez kruha v Novem Jorku. Svarilo izseljencev v Ameriko.

— Ameriški časopisi pišejo o velikanski ne-navadni bedi tistih izseljencev, kateri so upali dobiti dela pri novi podzemeljski železnici v Novem Jorku. Okolu 75.000 je teh revežev. Imajo tudi družine s seboj, ali morajo prosjati po Novem Jorku za kosček kruha, da ne umrjejo gladi. Število teh nesrečnežev raste dan za dnevom; vsaka ladja pripelje iz Evrope nove čete delavcev. Izseljevanje ni bilo še nikoli tako močno, kakor ravno sedaj, od meseca januarja do konca aprila se je izselilo 120.533 Evropejcev. — Pred nekaterimi leti je bilo seveda drugače, dela mnogo, zaslužek velik; ali sedaj so se domači delavci odveč in tujcem ne preostane drugega, nego umreti gladi, ali pa vrniti se v Evropo na stroške svojega konzulata.

Toliko na znanje tistim, ki še vedno mislijo, da je Amerika eldorado za delavce.

Raznotero. — Deželni odbor sta-jerski je imenitna korporacija, katere upošteva enakopravnost tako-le: Dež. odbor je založil važno knjižo „Škodljivost sadja in vinoreje“ ter isto razposlal v nemški izdaji Nemcem za stonji, za slovensko izdajo pa je postavil ceno 2 K! Pravi škandal! — Velikanski ogenj je bil 10. t. m., kakor poročajo časopisi, v morskem skladišču na Novem Holandu. Vzrok je neznan. Ogenj se je vsled vetra zelo razširil. Škoda znaša na en milijon rubljev. — „Slowo Polskie“ poroča, da vitez Jaworski je bil odlikovan za nje-

gov trud v državnem zboru z velikim križem Leopoldovega reda in grof Dzieduszycki z redom železne krone prve vrste. To pomeni mnogo! — Umrli je v Slovenjem-gradu slovenski prvoboritelj nadžupnik S. u.

Krakovske slavnosti. (Izvirno poročilo). — Mesto Krakov je praznovalo v prvih dneh meseca junija (6.-9.) 500 letnico prenovljenja-svoje-univerze.

Po vzgledu češkega kralja in cesarja Karola IV., ki je ustanovil l. 1348. vseučilišče v Pragi, prvo v srednji Evropi, sta ustanovila poljski kralj Kazimir Veliki vseučilišče v Krakovu (1364) in avstrijski vojvoda Rudolf IV., vseučilišče na Dunaju (1365). Prvi poljski kralj z rodu Jageloncev, Vladislav I., pa je 1400 spopolnil krakovske visoke šole, pridelal dosedanji trem fakultetam se četrti (teolegično), poklical novih moči, preskrbel potrebne prostore, sploh omogočil razvoj vseučilišča, pri čemer mu je pomagala tudi žena Hedviga. In letos se je slavila 500 letnica pomembnega tega dogodka.

Ne poročam podrobnosti o slavnosti, to mi je postransko, omenjam nekoliko značilnih momentov, ki nam pojasnjujejo marsikaj.

Značaj vse slavnosti je bil srednjeveško-katoliški. Pri oficialnem delu se je govorilo največ latinski, papež je poslal breve, v katerem čestita univerzi, slavnost se je vršila v cerkvi, ki se je v ta namen priredila za zborovalnico: v velikem oltarju so stali kipi Kazimira, Vladislava, Hedvice in sedaj vladajočega avstrijskega cesarja, v cerkvi je igrala godba, tu se je govorilo in ploskalo.

Vseučilišče je podelilo ob priliki 500 letnice 72 častnih doktoratov. Kakšen duh vlada na krakovski univerzi, vidimo v tem, koga je imenovala za častnega doktorja. Tako je prišel kot Savel med proroke n. pr. galiski namestnik. Prezrli so se pa možje, kakor n. pr. Limanowski, ali izmed Rusov Kaferev, ki uspešno zbližuje ruski in poljski narod, da ne omenjam Tolstega. Kakor vse drugo, tako je tudi znanost v Galiciji dekla vladajoče stranke. Slavnost krakovske univerze je slavnost privilegirancev, ljudstvo se je ne more iz srca veseliti: na eni strani toliko blekna in sijaja, na drugi strani ogromna množina analfabetov, ki so molzna krava židovsko-stančikovskih mogotcev. To je slika, ki je ne zakrije umetno prirejeno slavlje.

Taki vtiski nas napolnjujejo, pa naj igra še toliko godeb razne slovanske himne, naj se blišče v stoterih barvah dragocene uniforme visokih dostojanstvenikov, plemenitavev in meščanov, naj odmeva po katedralah „Te deum“ — kontrast, nasprotje med menoj in teboj je preveliko, da bi se moglo potlačiti.

Ob priliki te slavnosti je posetilo tudi češko dijaštvo svoje poljske tovariše. Bil je zopet enkrat praznik one slovanske vzajemnosti, od katere se ne skrivi nikomur ni las na glavi, niti se ne prepodi ni eden vrabec s strehe. Govorilo se je mnogo, mnogo, vedno so bili na dnevnem redu Germani, naši protivniki, sovražniki — kaj naj pa delamo mi in kako, o tem previden molk! Ulice so se stresale od „Hej Slovanov!“ vpilja in kričanja nad mero, pravega spoznavanja malo ali nič. Poljski akademiki so trdo prijemali poljske poslance, ne podcenjujem tega, vsekako je to korak k boljšanju. Mislim pa, da je še važnejše zame vprašanje: kaj dela, jaz, kako živim jaz, kako se pripravljam jaz? Zdi se mi, da bi bila glavna naloga medsebojno se spoznavajočega dijaštva: pri kritiki starejših vselej spojiti kritiko sebe samega, to je razpravljati o vzrokih nezdruženih razmer, pak preiskovati, ali nimamo že mi zopet v sebi kili strupa, da pridejo z nami le novi ljudje na površje, ne pa tudi nove misli. V tem bi bilo pravo spoznanje, to bi bila prava vzajemnost, trdna, solidna, ker bi bila zidana na solidni duševni podlagi razuma in pravosti a ne samo čustva. Tega i sedaj nistem opazil, nasprotno se je, kakor doslej navadno, kazala naša vzajemnost v najnižjih nasladah...

Za tako duševno vzajemnost je govoril tudi prof. Zdiechavski, dasi ne morem trditi, da bi bil našel dovezna srca.

Ni razburjal naših živcev z radikalnimi gesli o tisočletnih naših protivnikih, ni govoril o naših sosedih, da bi nas s tem odvrgnil od opazovanja samega sebe, marveč se je usredinil nas samih, saj smo mi sebi vendar najbližji. Omenjal je perečega polsko-ruskega vprašanja, katerega se drugi niso dotaknili, a povedal, da je naša vzajemnost se daleč, daleč...

Kak razloček med tem in onim, kar je govoril prof. Stoklasa iz Prage, ki je vodil češke dijak! Češko-poljska zveza je po njegovem podobna zakonski zvezi moža in žene, med katerima pride tudi časih do nespornajmjenja! Zanimalo bi nas bilo, ako bi nam bil prof. Stoklasa povedal, kdo je mož in kdo žena, ko je rabil to primeru. Vse to je le izkoriščanje politične situacije, da si pridobimo nekoliko popularnosti. A vendar naše nasprotje ni samo v taktiki, ono je načelno! Mi iščemo vzajemnosti povsod tam, kjer je pravica, svoboda in napredek, a ne moremo biti vzajemni ni s svojim najbližnjim rojakom, ako ne najdemo pri njem omenjenih pogojev. Vzajemnost v nasilju in krivici odklanjamo, čeprav bi bila slovanska!

Narodno gospodarstvo.

Prevzetje mirodilnice Ponževé. — Z današnjim dnevom je prevzel mirodilnico

(drogerijo) g. Ponževé v Vrtni ulici g. Anton Jeretič, ki je vsa trgovino kupnim potom dobil v svoje roke. Za danes naznanjamo to, priporočaje g. Jeretiča, znanega našega trgovca v Semeniski ulici, na polju novega podjetja kar najbolje p. n. občinstvu. Več pové inserat prihodnjic.

Trgovina s svilodi. — Z ozirom na bližajočo se trgovinsko sezono s svilodi (galito) je izdal goriski inagistrat posebno oznanilo, da dne 18. junija t. l. se začne na trgu sv. Antona trgovina s svilodi. Javne, tam postavljene tehnične bodo trgovcem vsaki dan na razpolago. Da morajo prodajalci nesti svoje blago na pokriti trg sv. Antona, kjer je smejo prodajati.

Po glasu tržnega reda se mora plačati za prostor in sicer za voz svilodov 48 h, za jerbas ali košaro od 10-50 kg. pa 20 h.

Posredovalci se ne smejo utikati v kupejo.

V tehnično smejo iti samo zato postavljene službenici, kupci in prodajalci.

Osojbe, uslužbeno pri tehnicah, ne more in ne sme zahtevati od strank nagrade.

Vse osebe, katere bi ovirale tržno prostost in bi bile nadležne kupcem in prodajalcem, so bodo takoj odstranile s trga.

Vsaki dan se bode objavila vsakdanja cena svilodov po izkazu javne tehnične; po končanem trgu se objavi srednja tržna cena.

Mestni komisariat bode moral gledati na to, da se bodo te določbe natančno izpolnjevale.

Črešnje skoro edini izvozni predmet.

— Črešnje so skoro edini izvozni predmet naše dežele. Posebno letos se jih izvažajo ogromne množine v vse kraje Evrope. Kakovost istih začetkoma ni bila in deloma tudi še sedaj ni izredno dobra, za to pa jih je toliko več, in čim več jih je, toliko več denarja pride v deželo. Da je letos produkcija posebno velika, v to je pripomogla dobra letina; toda v prvi vrsti bi se morala produkcija povzdigniti s tem, da se nasadi po vseh rodovitnih krajih dežele kolikor mogoče veliko črešenj. — Tudi bi se moralo delati na to, da se kakovost črešenj zdatno izboljša, ker le taka daja izvoznemu predmetu dobro ime in povisa konsum letega.

Na to bi moralo delati kmetijsko društvo, katerega dolžnost je zboljšati gmočno stanje našega kmetovalca. To bi lahko naredilo s tem, da nam preskrbi umnega sadjerejca, ki bi bil strokovnjak in kot tak dajal ljudstvu dobre svete in je navduševal k delu in vstrajnosti. Se le potem, ko bi se produkcija črešenj povzdignila in pa kakovost istih zboljšala, bi se mogel izvoz trajno urediti in zdatno povisati.

Štroški južnoafriške vojne.

— Schönbergerjev tržovski časopis razmotriva vzroke, zakaj stane Anglijo južnoafriška vojna bajno svoto 1200 milijonov gl. našega denarja. Tu je samo se-le približno naznačena svota, v istini je brez dvombe večja! Odkar stoji svet, še ni bilo jednake, ali vsaj podobne vojne, namreč, da bi 220.000 mož bilo pripeljano na bojišče, ki je oddaljeno okoli 8000 kilometrov. Že pripeljanje na bojišče, torej: že doprava sama je stala ogromno denarja. Poleg teh 220.000 mož je bilo pa pripeljanih še 1600 mož celo iz Kanade, iz Avstralije, nekaj čet je pa celo bilo iz Novega Zelanda. Ko so se pa vse te čete pripeljale do Kapstata, so morale še preiti peš ogromne puščave afriške, predno so prispele na bojišče. Oranjska država je nekaj manjša kakor tostranjska Avstrija brez Galicije. Transvalsko je pa malo večje kakor tostranjska cela Avstrija. Že od tod na bojišče pripeljati tako armado, provzroči mnogo stroškov. Velikanske stroške je provzročil tudi nakup 40.000 konj in nekoliko tisoč mežgov, ki so bili jako dragi. Kdo vse te stroške poplača, je težko uganiti.

Rudokopi zlate rude v Transvalu so last akcijonarjev angleških, francoskih in nemških. Če jim Anglija velike davke naloži, pa delati ne bodo mogli. Najbrže bode vse stroške nosilo vse angleško davkoplačevalstvo, ne da bi imelo kaj od tega. Znamenita je res lejka takih državnikov kot so sedanjci na angleškem. Angleško davkoplačevalstvo je poslalo v boj „za blagor domovine“ lepr število ubogih svojih sinov, ki so v puščavah afriških dokončali svoje življenje, ki bi lahko bilo še v veliko korist človeštvu. Mej vojno je zopet plačevalo in sedaj po skončani plačevalo bo zopet tako, da bode tarnalo in plakalo. In zakaj vse to? No, saj je blagor države prva in zadnja zapoved slehernemu državljanu.

Damastovo svileni blago glđ. 9-00

in višje! — 12 metrov! — poštnine in carine prosto! Vzroci z obratno pošto: ravno tako črne, bele in barvane „Hennebergove svilé“ od 45 kr. do glđ. 14-65 m.

G. Henneberg, tovarnar svilé (č. in kr. dvorni zalagatelj) v Curlihu.

Stanovanje v Trnovskem gozdu.

V Trnovskem gozdu oddaja podpisana direkcija za letošnje poletje dve prijazni poletni stanovanji v gozdnih hišah na Lokvah in Karnici, obstoječe vsako iz 3 opravljenih sob, kuhinje in kar zraven tice; z zadnjim stanovanjem se odda na zahtevo tudi hlev.

Obe stanovanji sta v zdravi planinski višini.

Pogoji se izvedo pri c. kr. direkciji gozdov in domen v Gorici.

Petošolec

želi nastopiti z 28. junijem proti zmerni plači katerokoli službo. — Ponudbe pod šifro „Petošolec“ na upravn. „Soče“.

Leta 1881. v Gorici ustanovljena tvrdka
E. Riessner, v Nanski ulici 3,
(nasproti nunski cerkvi)

prilaga preč. dupovščini in slavnemu občinstvu svojo lastno izdelovalnico umetnih cvetlic za vsako vrstne cerkvene potrebe. Ima veliko zalogo nagrobnih vencev, za mrtvaške potrebe, voščeno sveče itd. vse po zmerni ceni. — Naročila za izdelavo izvršuje točno in solidno. Priporoča slav. občinstvu tudi svoje. S. el.) tiskarno šk na perilo (P. el.)

Zavarovanje proti toči za leto 1900.

Zavarovalnina se plačuje za vrednost vsakih 100 kron: za razno žito in sočivja kron 1.40; za grozdje in sadje kron 6.

Natančnejša pojasnila daje **Valentin Kofol**, zastopnik v Kanalu, kjer se sprejemajo tudi zavarovanja.

Na del. jubil. razstavi odlikovan s srebr. drž. svetinjo Na lvoški razstavi s prvo ceno — srebrno svetinjo

Tovarna uzornih telovadnih priprav
JOS. VINDYŠ - A,
v Pragi na Smihovu

(Praha-Smichov) Vinohradská ulice číslo 816 se priporoča
k popolnemu uzornemu prirejevanju sokolskih in šolskih telovadnic po najnovejših pripoznanjih in praktičnih sestavih.

V ta dokaz je na razpolago mnogo pripotočujočih spricah domačih in inozemskih. Zagotavlja jedno leto. Cene zelo zmerne, plačuje se pa na mesečne obroke po volji in zmnožnosti.

Navadne priprave so vedno v zalogi. Ceniki, proračuni in načrti za popolne telo vadnice pošilja na zahtevo brezplačno in poštne prosto. — 3

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 — GORICA — Via Giardino 8
priporoča

pristna bela in črna vina iz vipavskih, furlanskih,

briskih, dal matlaskih in isterskih vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogerske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi vzorce. Cene zmerne. Postrežba poštena.

KISIA VODA LAJOS

je priznana najboljša in najzdravejša med vsemi vodami te vrste. Ima v sebi magnesijske več kot vsaka druga voda: na 1000 gramov vode ima 31.61 gramov magnesijske. (Magnesijska je pravo učinkujoče sredstvo).

Vdobja se v vseh lekarnah in mirodilnicah. Jedino zalogo za Gorico in okolico ima Ang. Fornizzi v Gorici.

Anton Potatzky v Gorici.

Na sredi Raštelja 7.

TRGOVINA NA DROBNO IN DEBELO.

Najceneje kupevališče nürnberškega in drobnega blaga ter tkanin, preje in nitij.

POTREBSČINE

za picarnice, kadilce in popotnike.

Najboljše šivanke za šivalne stroje.

POTREBSČINE

za krojače in čevljarje.

Svetinjice. — Rožni veneli. — Mašne knjžice.

Mišna obuvala za vse letne čase.

Posebnost:

Semena za zelenjave, trave in detelje.

Najbolje oskrbljena zaloga za kramarje, krošnjarje, prodajalce po sejnih in trgih ter na deželi. 2 35-8

Klepar Artur Makuc

Ozka ulica 1, Gorica Via Stretta 1
priporoča

škropilnice proti peronospori (ponovljene po Vermorelovi sestavi.) Baker je trd in svetel. Zaliske valvole se more lahko premeniti. Škropilnica je sestavljena priprosto in tako, da škropi lahko na tri načine po volji lastnika.

Cena je zelo nizka.

Stroj za žveplanje sodov, iz cinkanege železa.

Priprava za obvarovanje vina pred plesnobo in cikanjem pri točenju iz soda (kan).

Meh za žvepljenje grozja raznih sistemov. — Cevi iz gume za vsakovrstne škropilnice.

Sprejema v popraviljanje vsakovrstne druge škropilnice, kakor tudi prevzema vsa druga v kleparsko obrt spadajoča dela.

Karol Draščik,

pekovski mojster in sladčičar v Gorici na Kornu št. 3.

Priporoča vsakovrstno pecivo, kolače za birmance, torte i. t. d.

Priporoča se slavnemu občinstvu za mnogobrojna naročila ter obljublja solidno postrežbo po jako zmernih cenah.

„Krojaška zadruga“

vpisana zadruga z omejeno zavezo v Gorici.

Gosposka ulica št. 7.

Velika zaloga manufakturnega blaga.

Priporoča cenj. odjemalcem svoje v obširni izbiri dospelo novo sveže blago za spomlad in poletni čas, za ženske in moške: vsakovrstna sukna, kot: **Loden, Kamgarn, Cheviot i. dr.**

Krasna izbira volnenin, perkal, Battist, satin, „Voile de Laine“, Zephir i. dr. za ženske obleke.

Priporoča izborna perila, bombažasto in evirnasto, katero prejema iz prvih slezkih tovarn; med temi ima tudi preproge, namizne prte, zavese, žepne rute, bombažaste in evirnaste, blago za blazine, plahte, kovtre, žamet in pliš v vseh barvah; prtenino, ogrinalke itd. Lepo perilo za moške: srajce, ovrtnike, zapestnice, prsnike, ovrtnice, nogovice, Jäger-srajce, za hribolazce itd. itd.

Vse po najnižjih in zadnjih cenah brez pogajanja.

Na željo se pošlje tudi vzorce, poštne proste.

Najboljše berilo in darilo je vsestransko jako pohvaljena

„Vzgoja in omika ali izvir sreče“

(neobhodno potrebna knjiga za vsakega človeka, kateri se hoče sam lahko in hitro navaditi vsega potrebnega da more sebe in druge blažiti in prav olajšati), ter se dobi za predplačilo 1 gl. 50 kr., po pošti 10 kr. več, a i proti poštnemu povzetju pri Jožefu Valenčiču na Dunaju, III. Bez., Hauptstrasse N. 84. 3. Stg., II. Stk., Th. 88.

Založnik ozir. prodajalec je voljen vrniti denar ako bi mu kupec poslal knjigo še nerazrezano in čisto v treh dneh nazaj. Cena je skrajno znižana; knjig je malo več.

Podpisana priporočata slavnemu občinstvu v Gorici in na deželi, svojo novo urejeno

prodajalnico jestvin.

V zalogi imata tudi raznovrstne pijače, n. pr.: francoski Cognac, pristni kranjski brinjevec, domači tropinovec, fini rum, različna vina, goružice (Senf), Ciril-Metodovo kavo in Ciril-Metodovo milo ter drugo v to stroko spadajoče blago. Postrežba točna in po zmernih cenah.

Z odličnim spoštovanjem

Kopač & Kutin,

trgovca v Semeniški ulici št. 1

v lastni hiši, kjer je Trgovaška obrtna zadruga

KAVA

DRUŽBE

SV. CIRILA IN METODA V LJUBLJANI.

Ivarina je najboljša cikorijska.

ZALOGA

PRI

IV. JEBAČINU

V LJUBLJANI.

Conjena gospodinja!

Ne dajte si uniljevati drugih izdelkov cikorij, ampak zahtevajte povsod najboljši pridevek k pravej hohovi kavi, to je cikorijska ali: „Kava družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani“

Dobiva se povsod! Glavna zaloga pri: IVANU JEBAČINU v Ljubljani.

Vinarsko in sadjarsko društvo za Brda

v Gorici

se priporoča za sebnikom, kramarjem in drugim.

Prodaja naravne in pristne briske pridelke po zmernih cenah.

Zaloga pristnih briskih vin. Desertna vina.

Razpošilja na vse kraje od 56 litrov naprej. Uzorce vin pošilja na zahtevo.

Sedež društva je v Gorici: ulica Barzellini št. 20. Podružna klet: ulica Torrente št. 6.

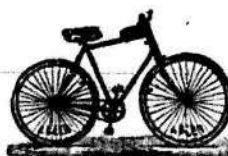
VELIKA ZALOGA

ŠIVALNIH STROJEV IN DVOKOLES

SAUNIG & DEKLEVA V GORICI

ulica Municipio št. 1

mehanična delavnica v Nunski ulici št. 16.

(Brez konkurence!)

Cene so od gl. 90 naprej.

Z nami je vsaka konkurenca nemogoča!

Se toplo priporočamo z odličnim spoštovanjem udani

SAUNIG & DEKLEVA.

Prva slovenska trgovina z železjem v Gorici

Konjedic & Zajec

(prej G. Darbo)

pred nadškofijo št. 5. Podražnica konec Raštelja št. 2.

Zaloga v ulici Morelli št. 12, v Gosposki ulici št. 7. v posojilnični hiši.

Priporoča po najnižjih cenah svojo bogato zalogo najboljšega štajerskega železa, železne, cinkaste, pocinjene in medene ploščevine, orodja za razno obrt in pohišnega, štedilna ognjišča, peči, cevi in predpečnike, nagrobne križe.

Vsakovrstne okove za pohišstvo in stavbo. Prevzemata vse naročbe za vsakovrstne stavbe in druga podjetja.

Glavna zaloga za Gorico in okolico

izdelkov c. kr. privilegovanih livarn.

Pripoznano najboljših patentovanih kotlov gosp. **Mussbaum-a** v Ajdovščini po tovarniških cenah.

Edina zaloga

najboljšega koroškega Acalon in Brescian-jekla.

Zaloga Portland in Roman-Cementa, kmetijskih strojev iz prvih tovarn. Kupujeta staro železje in kovine po najvišji dnevni ceni.

Ustanovljena tvrdka leta 1866.

Ivan Drufovka v Gorici

na Travniku šte. 5.

Tovarna nadplav Ozka ulica št. 8. — Filijalki v Komnu in Sežani.

Tovarniška zaloga usnja in podplav

ter vseh potrebsčin za čevljarje, različnega usnja za sedlarje, knjigoveze, tapetarje itd.

Eastna tovarna nadplav (Schuhobertheile), jermenov in oprav za vole.

Glavni zalagatelj

voščila (biksa) družbe sv. Cirila

in Metoda v Ljubljani.

Kupuje surove kože in loj po najvišjih dnevnih cenah.

Ceniki na zahtevo zastoj in franko.